

ČVUT V PRAZE, FAKULTA STAVEBNÍ
KATEDRA OCELOVÝCH A DŘEVĚNÝCH KONSTRUKCÍ

OCELOVÉ MOSTY 1

Téma přednášky:
**ÚNAVA: PRINCIPY, STÁDIA,
POSOUZENÍ**

Doc. Ing. Pavel Ryjáček, Ph.D.

1

Únava – motivace, stádia
Stádia procesu

Únava: Progresivní degradace konstrukce pod cyklickým zatěžováním. Projevuje se v tvorbě trhlin a jejich propagaci v určitých místech konstrukce.

3 základní stadia:

- Stadium změny mechanických vlastností
- Stadium nukleace trhliny
- Stadium šíření trhliny

O strojních součástech rozhoduje nukleace trhliny (mají hladký, leštěný povrch, stadium šíření trhliny je krátké)

O stavebních součástech rozhoduje stadium šíření trhliny (hrubý povrch, řada vrubů, svarů...)

2

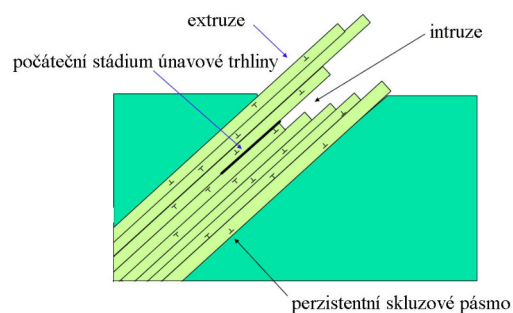
Únava – motivace, stádia Stádia procesu

Stadium změny mechanických vlastností

- proces změn začíná v mikrostruktuře materiálu
- Změny mechanických, elektrických, magnetických a jiných vlastností
- Má „syťící charakter“

Stadium nukleace trhliny

- Tvorba zárodečné trhliny
- Stadium končí vytvořením povrchových mikrotrhlin

3

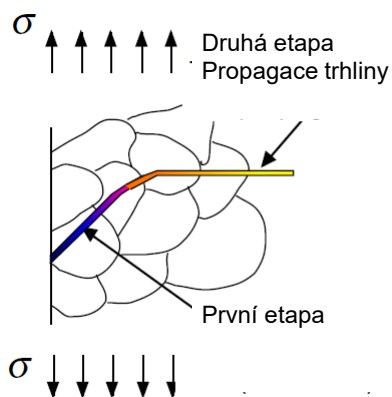

Únava – motivace, stádia Stádia procesu

Stadium šíření trhliny

Dochází ke stáčení mikrotrhlin (1. etapa – krystalografické šíření) kolmo k hlavnímu napětí, pokračuje jen jedna magistrální trhlina (2. etapa)

Rozhodující jsou podmínky na špičce trhliny

4

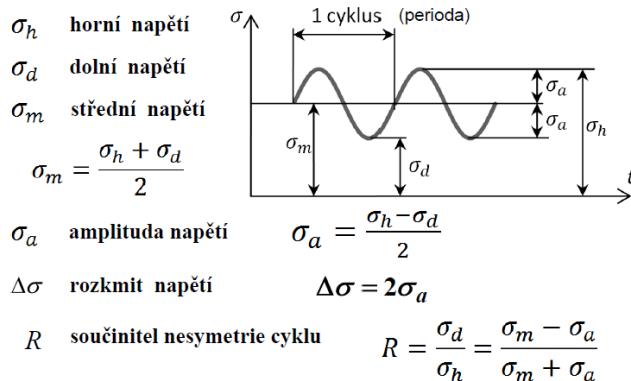

Únava – motivace, stádia Stádia procesu

Na únavovou životnost má největší vliv:

- Rozkmit napětí ($\Delta\sigma$)
- Globální a lokální geometrie – **kategorie detailu**
- Počet zatěžovacích cyklů

Charakteristika napěťového cyklu

5

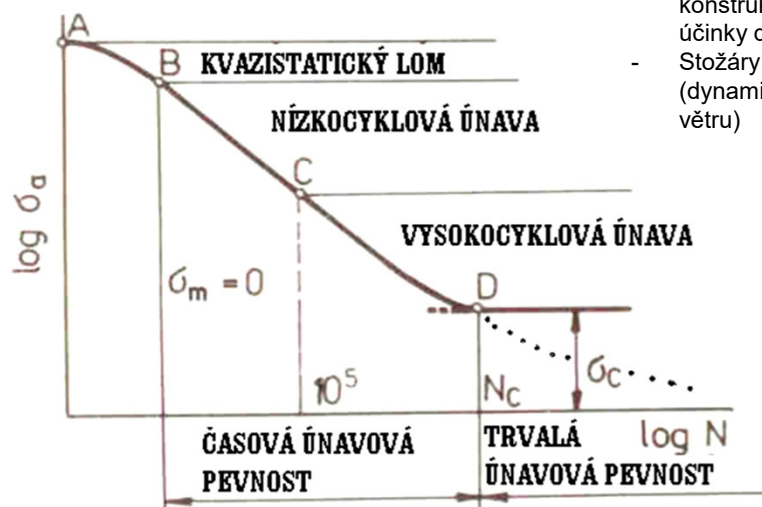
Únava – motivace, stádia Únavová pevnost

Mezní stav únosnosti – FAT

- Cílem zabránit vzniku a šíření trhliny do porušení průřezu

Mnohocyklová únava

- mosty, jeřábové dráhy, technologické konstrukce (dynamické účinky dopravy)
- Stožáry a vysílače (dynamické působení větru)

6

Únava: Wöhlerovský přístup

Únava dle ČSN EN 1993-1-9

Posouzení:

$$\gamma_{Ff} \Delta\sigma_{E2} \leq \frac{\Delta\sigma_c}{\gamma_{Mf}}$$

$$\gamma_{Ff} \Delta\tau_{E2} \leq \frac{\Delta\tau_c}{\gamma_{Mf}}$$

Kategorie detailu, únavová pevnost pro 2×10^6 cyklů

Rozkmit ekvivalentního napětí $< 1.5 f_y$

$$\Delta\sigma_{E2} = \lambda \phi_2 \Delta\sigma_p$$

Součinitel účinků poškození

Referenční rozkmit napětí:

Komunikace – model 3

Železnice – model 71 s charakteristickými hodnotami

Tabulka 3.1 – Doporučené hodnoty dílčích součinitelů únavové pevnosti γ_{Mf}

Metoda hodnocení	Důsledky porušení	
	mírné	závažné
Přípustná poškození	1,00	1,15
Bezpečná životnost	1,15	1,35

7

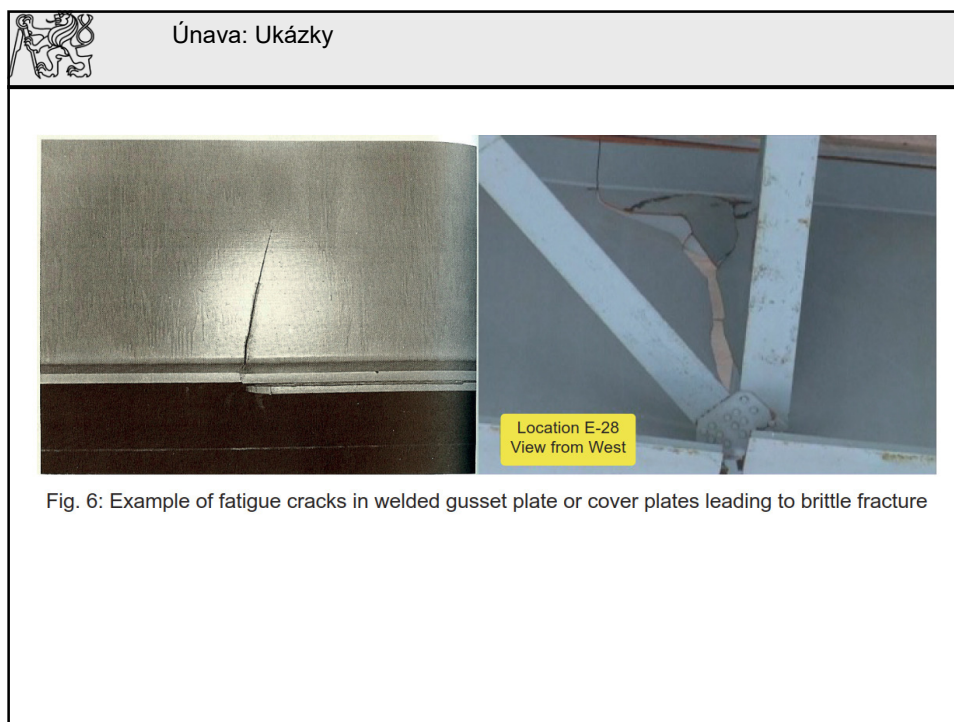
Únava: Ukázky

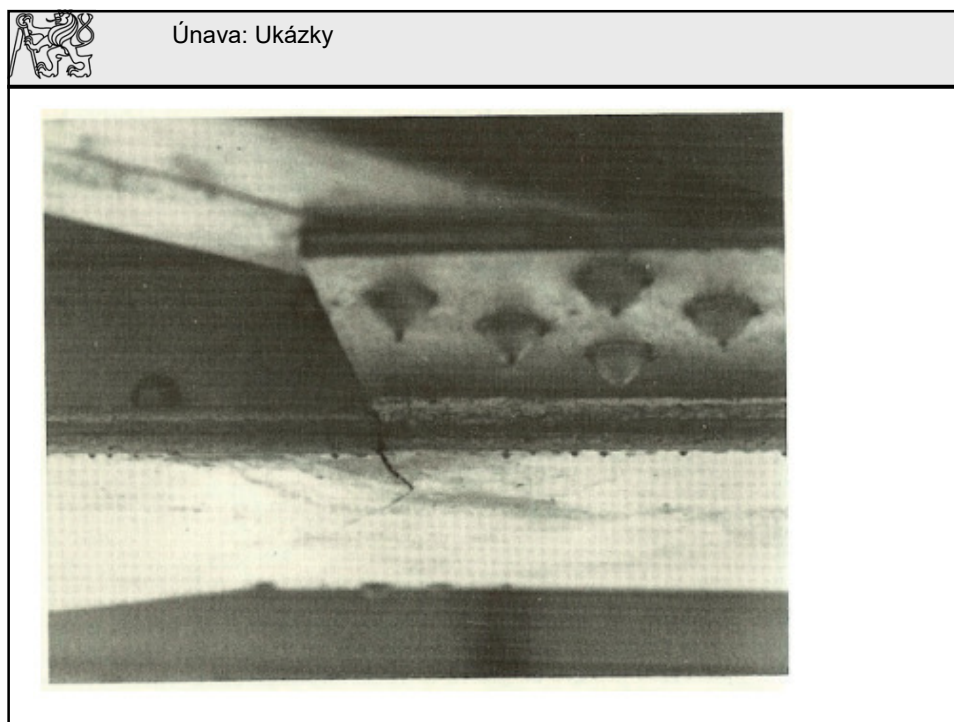
7 foot long crack

Fig. 2: Fatigue cracking in a bridge girder starting from weld defects at a weld intersection point [18]

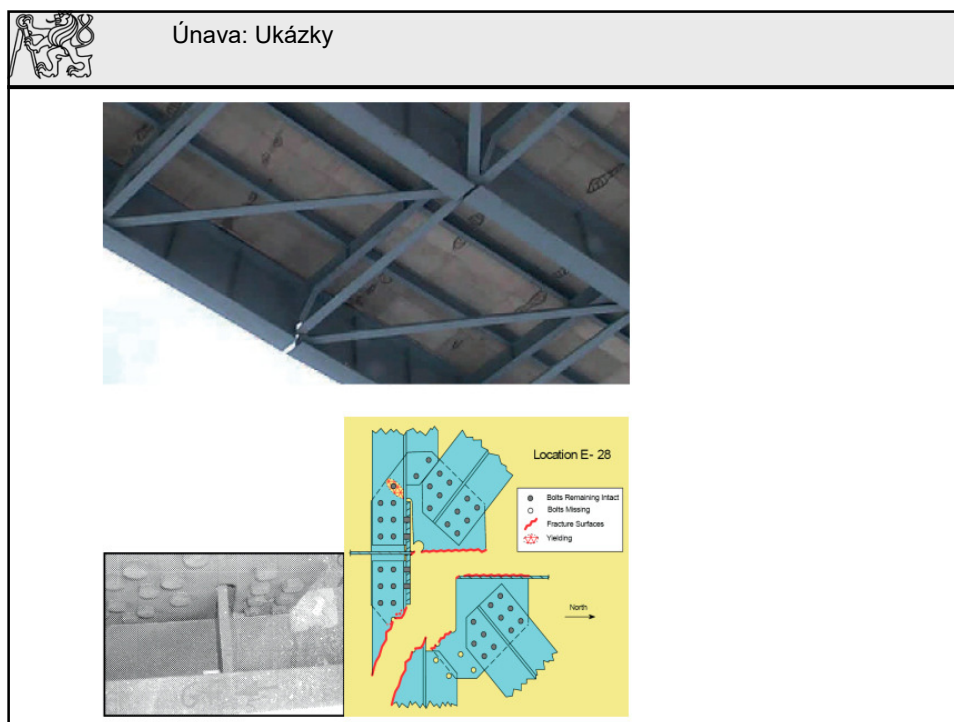
8

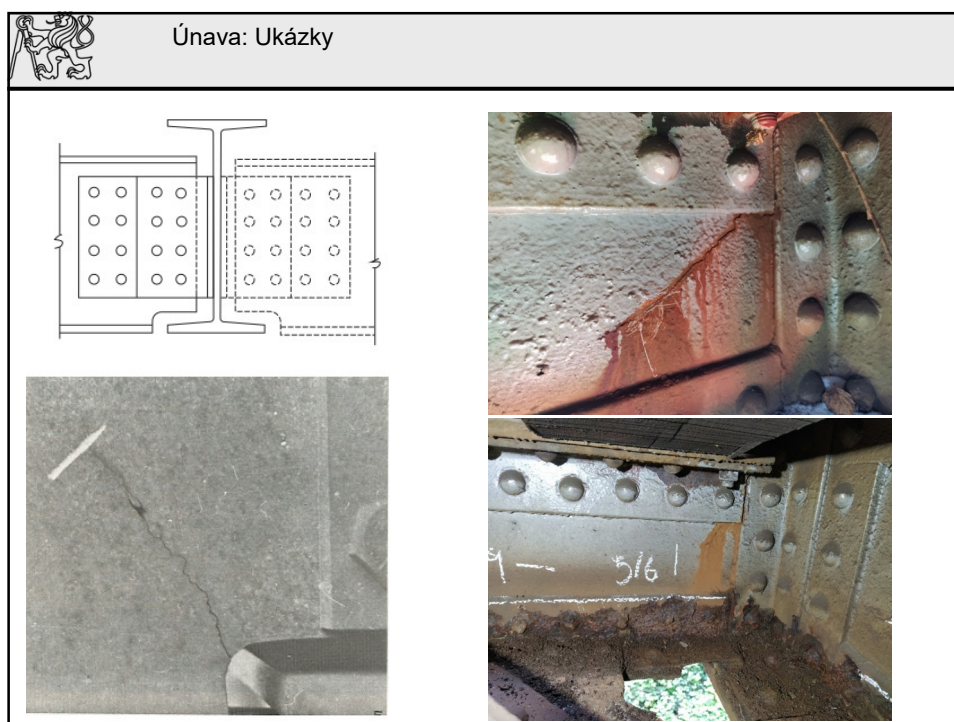
9

10

11

12

